

Magnesium in chronische nierziekte

Lopen we risico als we te weinig binnenkrijgen?

Anique ter Braake

Afdeling Fysiologie

Radboud Institute for Molecular Life Sciences
Radboudumc, Nijmegen

Afdeling Fysiologie – Radboudumc

Onderzoeker magnesium en het risico op aderverkalking

- ▶ Onderzoeksgroep Joost Hoenderop en René Bindels
- ▶ Gestart in november 2015
- ▶ Focus op hoe magnesium het moleculaire proces achter aderverkalking reguleert

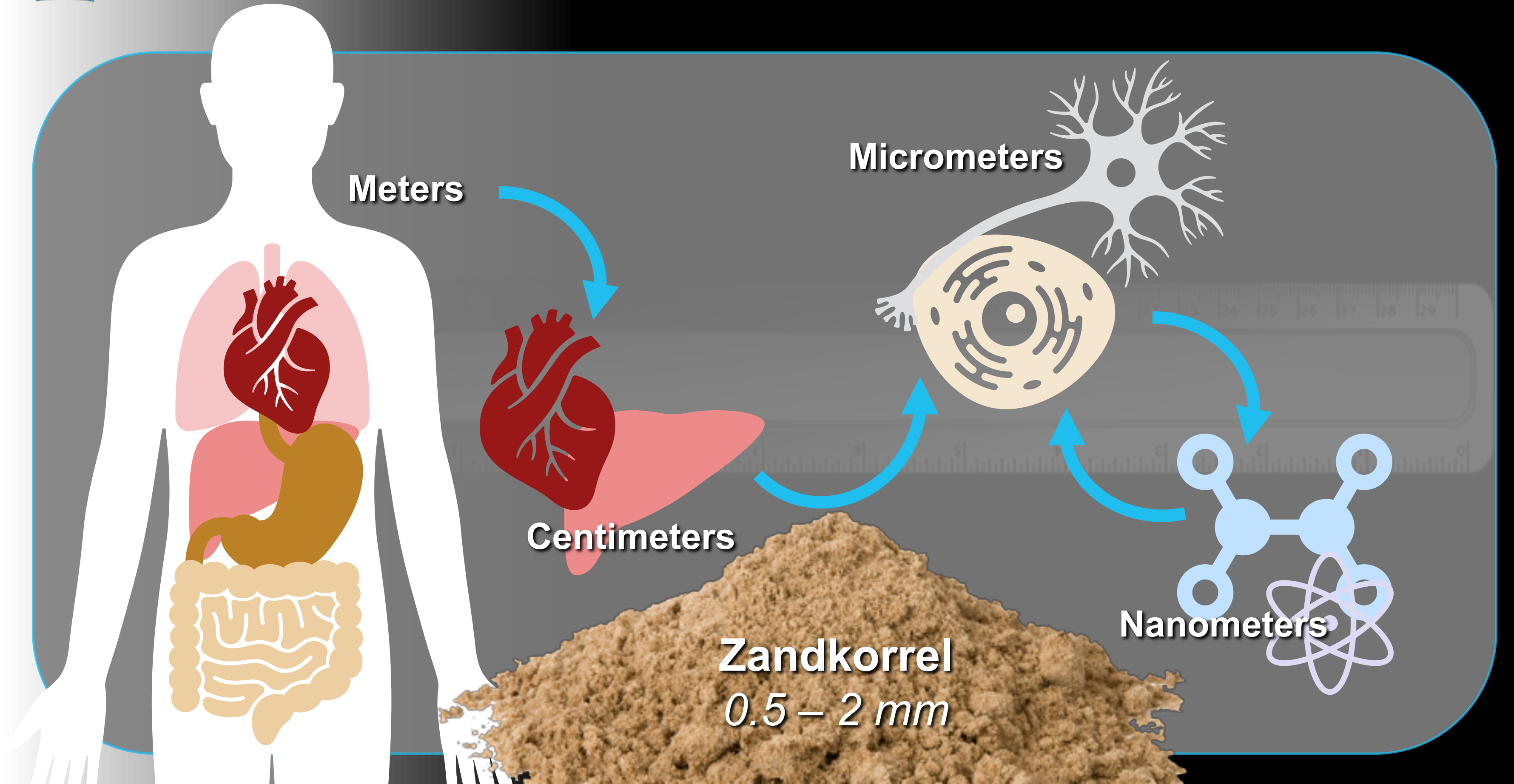
Wat is mijn doel?

- ▶ Aderverkalking in nierziekte begrijpen en verminderen
- ▶ Relaties met verhoogd magnesium en verminderde aderverkalking in patiënten verklaren
- ▶ De rol van magnesium, op moleculair niveau, in aderverkalking beschrijven

Intermezzo 1 – Moleculair onderzoek

Magnesium, ofwel Mg^{2+}

Een puur element

- ✓ Het vierde meest voorkomende mineraal
na calcium, kalium en natrium
- ✓ **Spierfunctie**
Opslagplaats van ~30% van al ons Mg^{2+}
- ✓ Bouwsteen van **botten**
Opslagplaats van ~60% van al ons Mg^{2+}
- ✓ Stabiliseert ons **DNA**
- ✓ **Energiehuishouding**

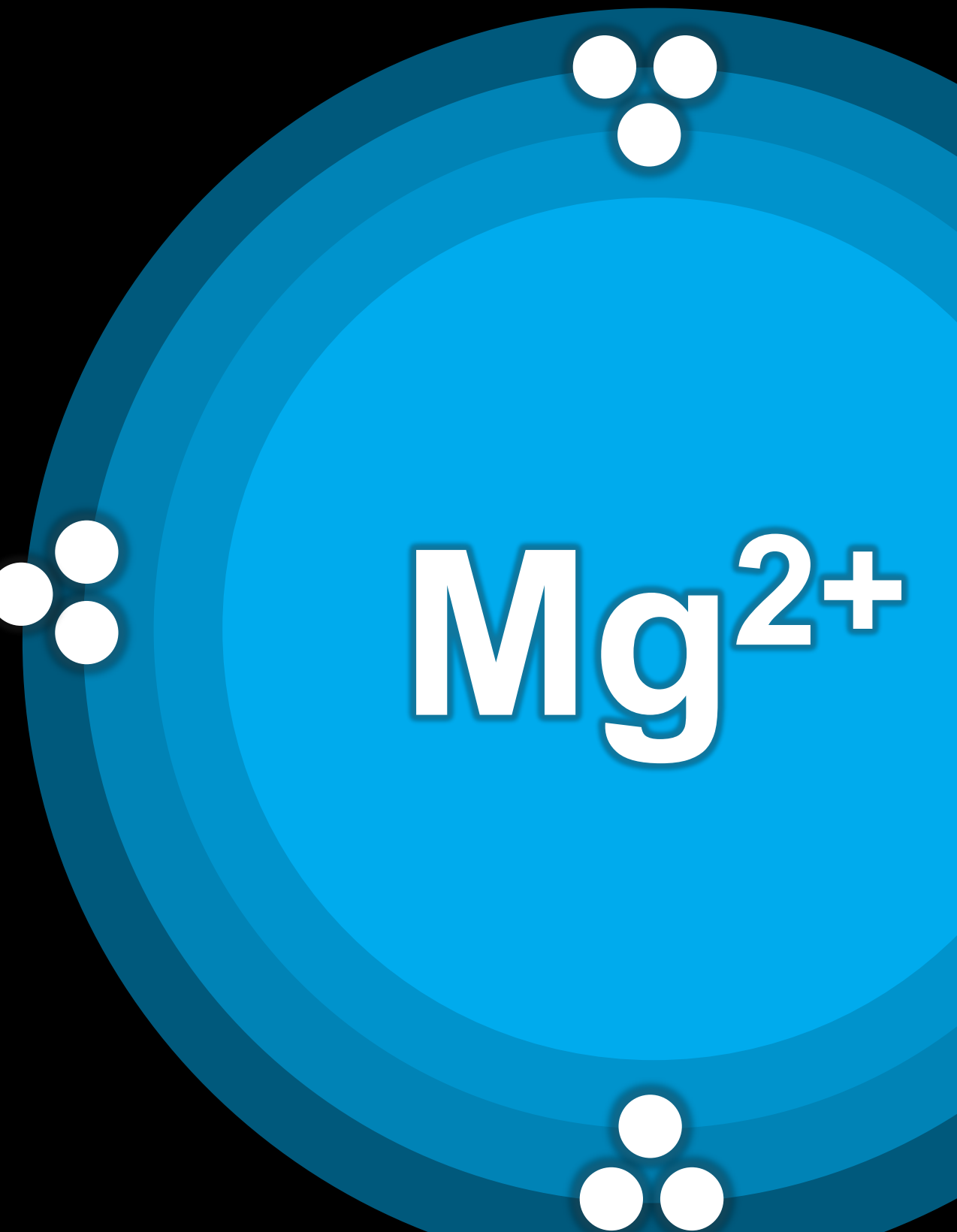
Magnesium, ofwel Mg^{2+}

Mg^{2+}

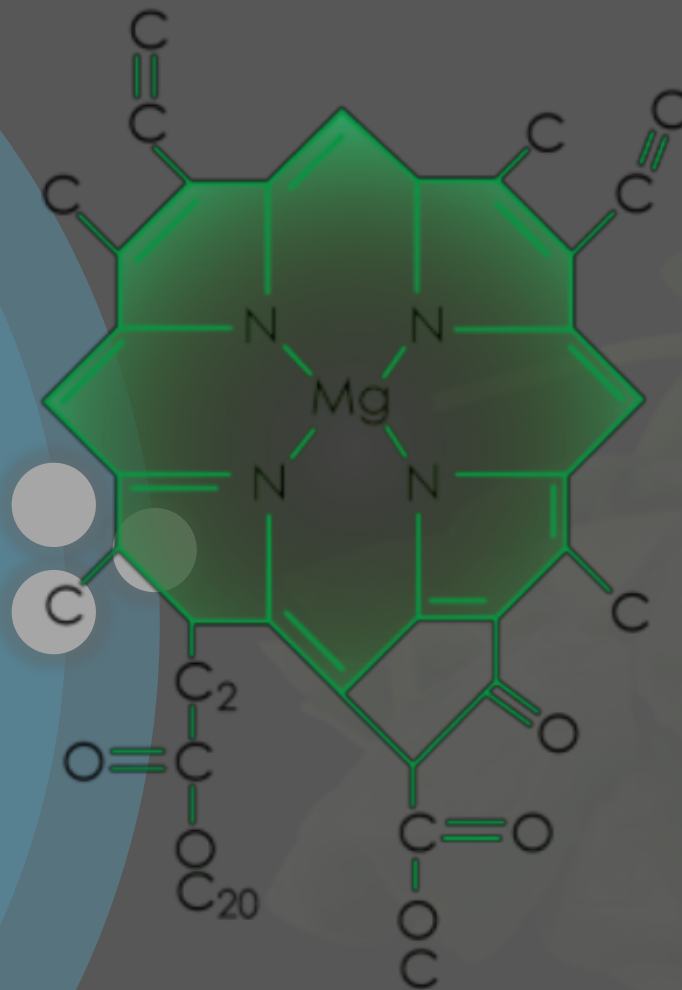
Waar zit het in?

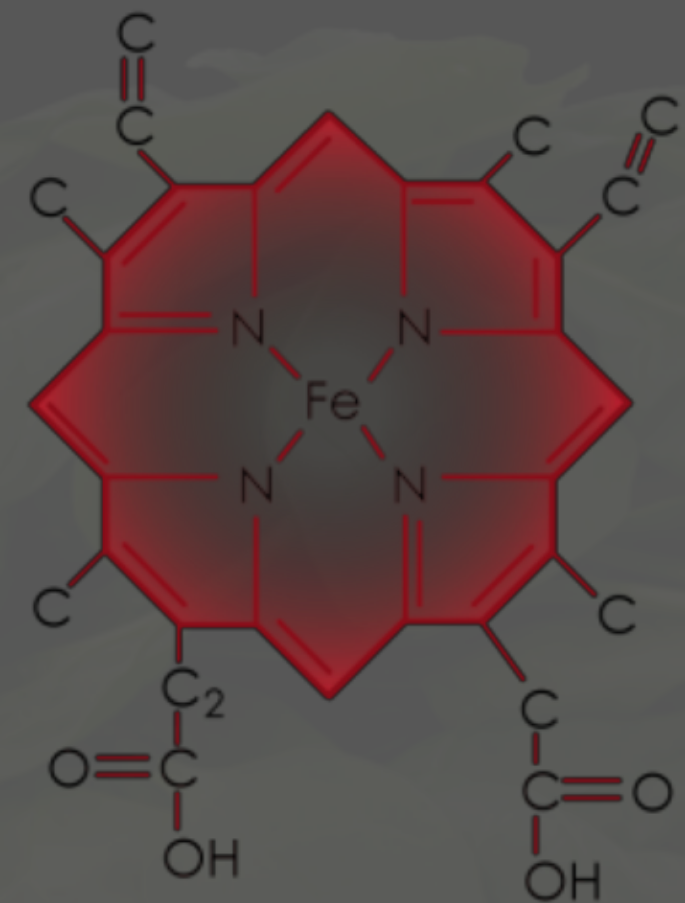
Magnesium, ofwel Mg^{2+}

Mg²⁺

Bladgroen korrel
Energiefabriek in de plant

Hemoglobine
Zuurstofdrager in bloed

Mg^{2+} in ons lichaam

~60%

Bot – Het belangrijkste reservoir van Mg^{2+} - opgeslagen in *hydroxyapatite* kristallen

Nieren – Zorgen voor de goede balans van Mg^{2+} in ons bloed, en scheiden het overschot uit

Darmen – Nemen Mg^{2+} op uit ons voedsel, zo'n 100 mg per dag van 370 mg in totaal

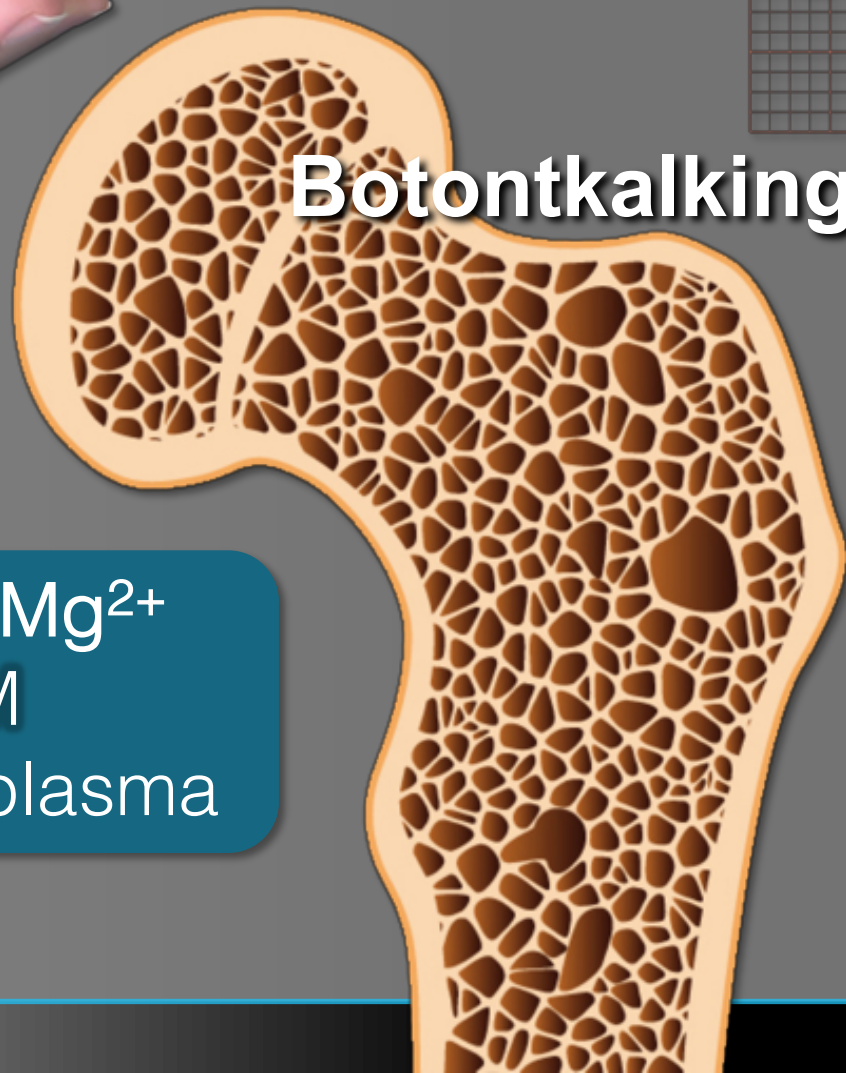

Intermezzo 2 – Associaties met een tekort aan Mg^{2+}

Psychische problemen

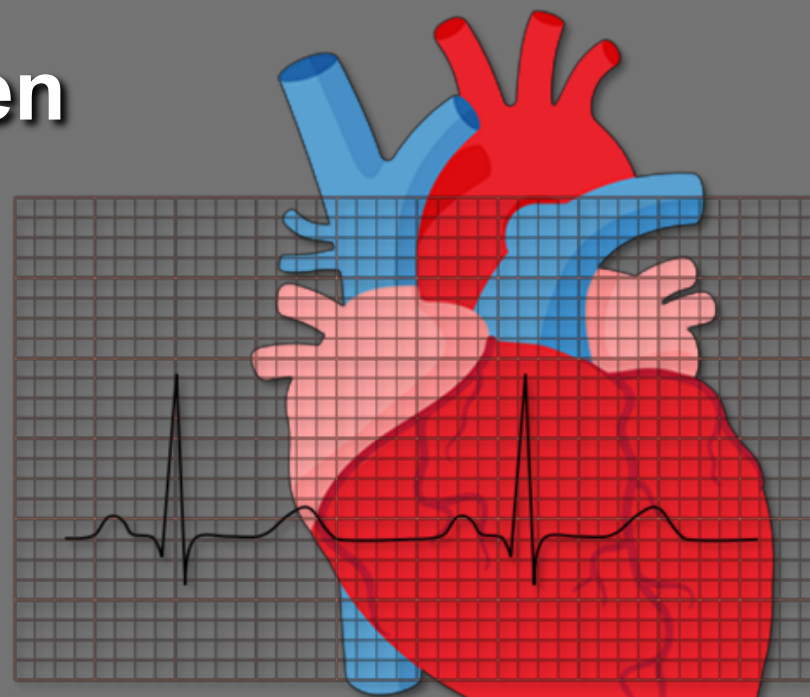

Botontkalking

Normaalwaarde Mg^{2+}
0.7 – 1.0 mM
in bloedserum of plasma

Hart- en
vaatziekten

Diabetes

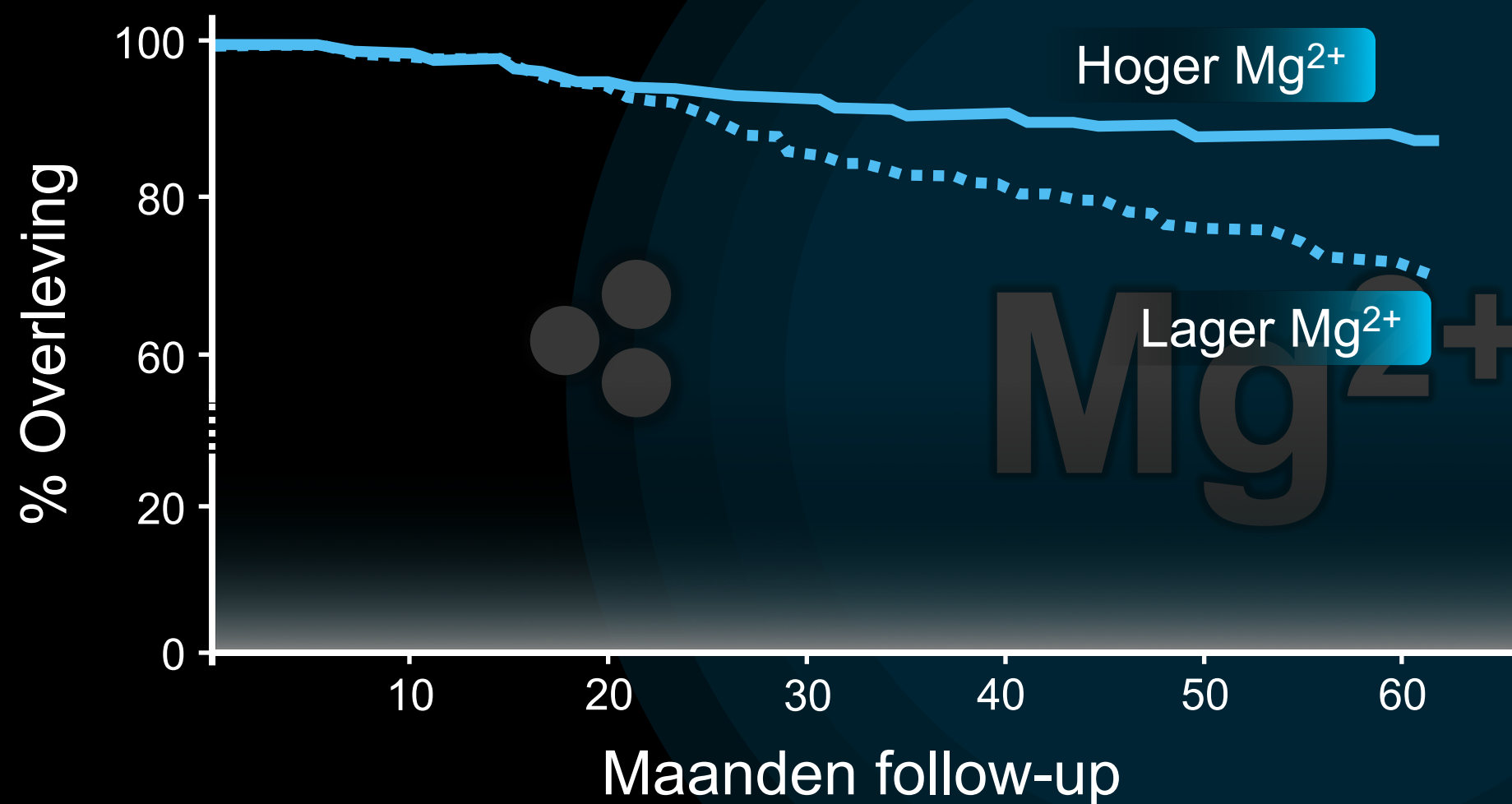

Oorzaak of gevolg?
dat weten we niet

■ *Waarom zou je Mg^{2+} onderzoeken in nierziekte?*

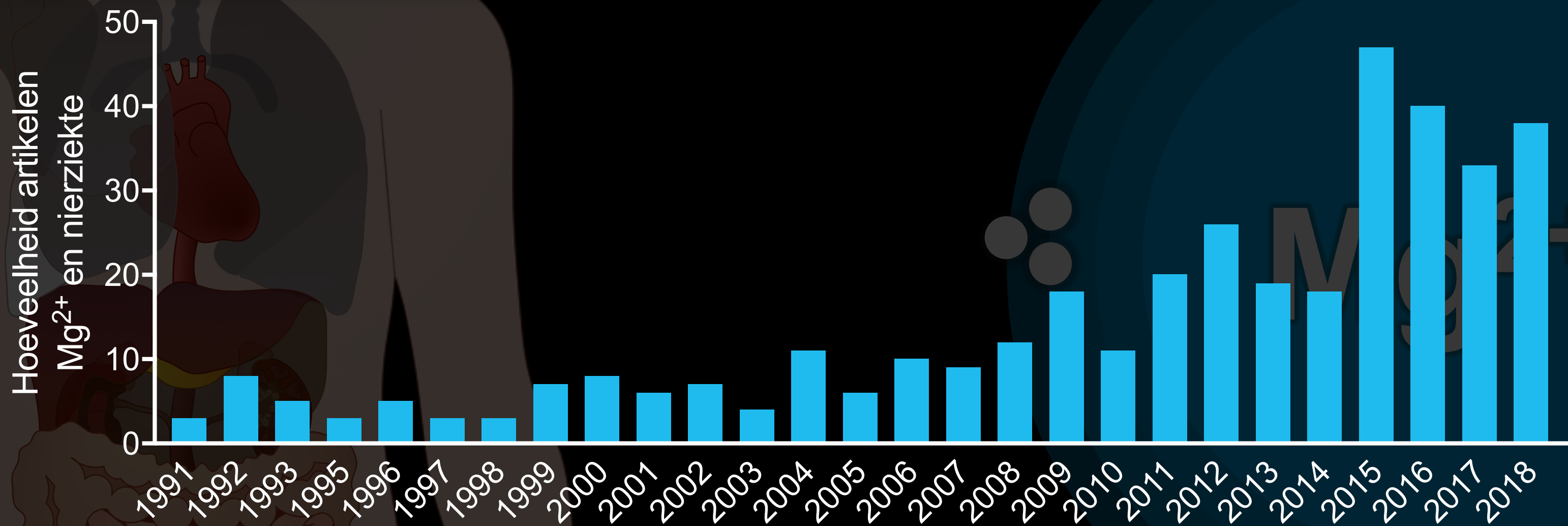
Overleving – Een grotere kans?

Vragen – Hoe dan?
Hoe weten we dat dit echt
oorzaak-gevolg is?

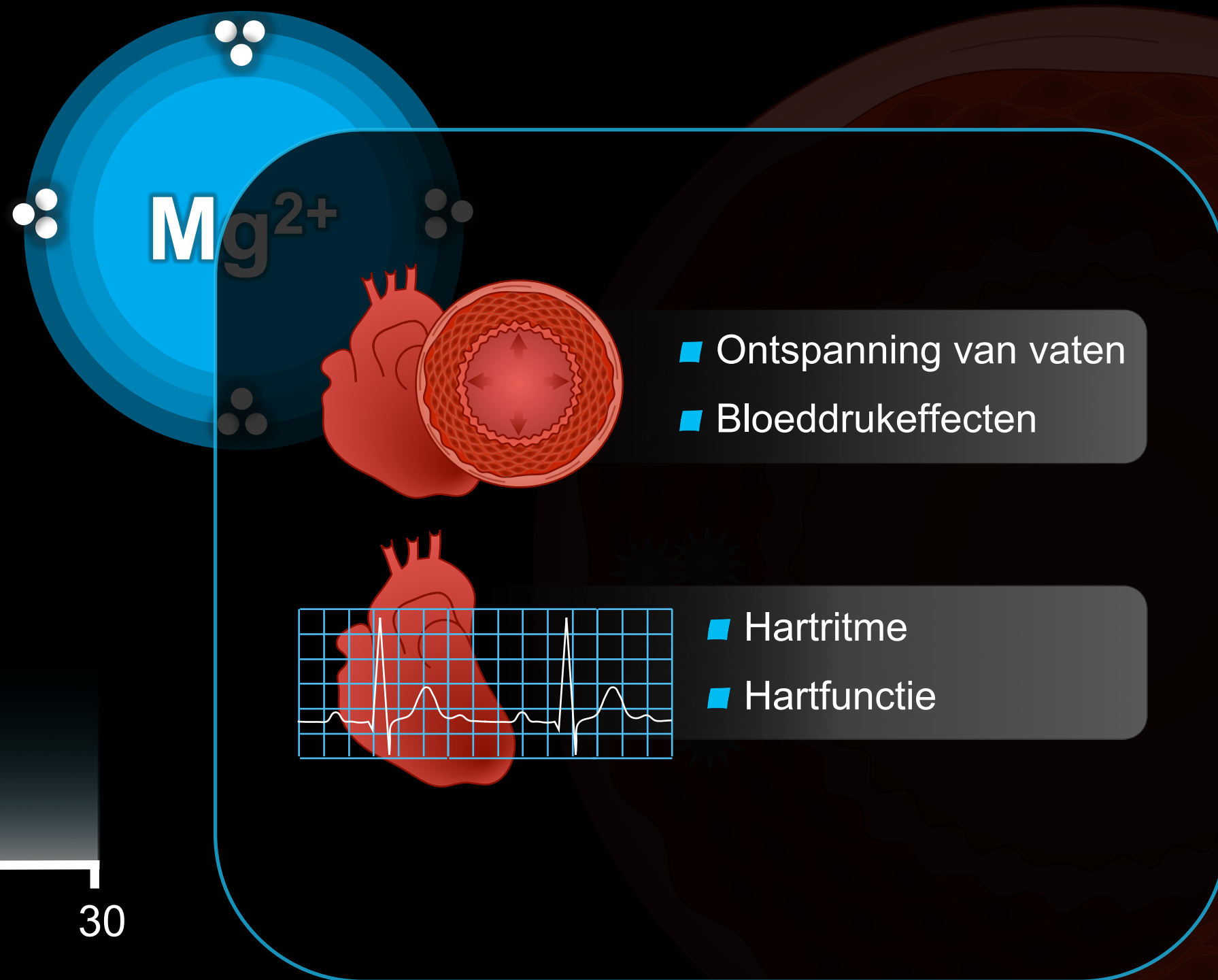
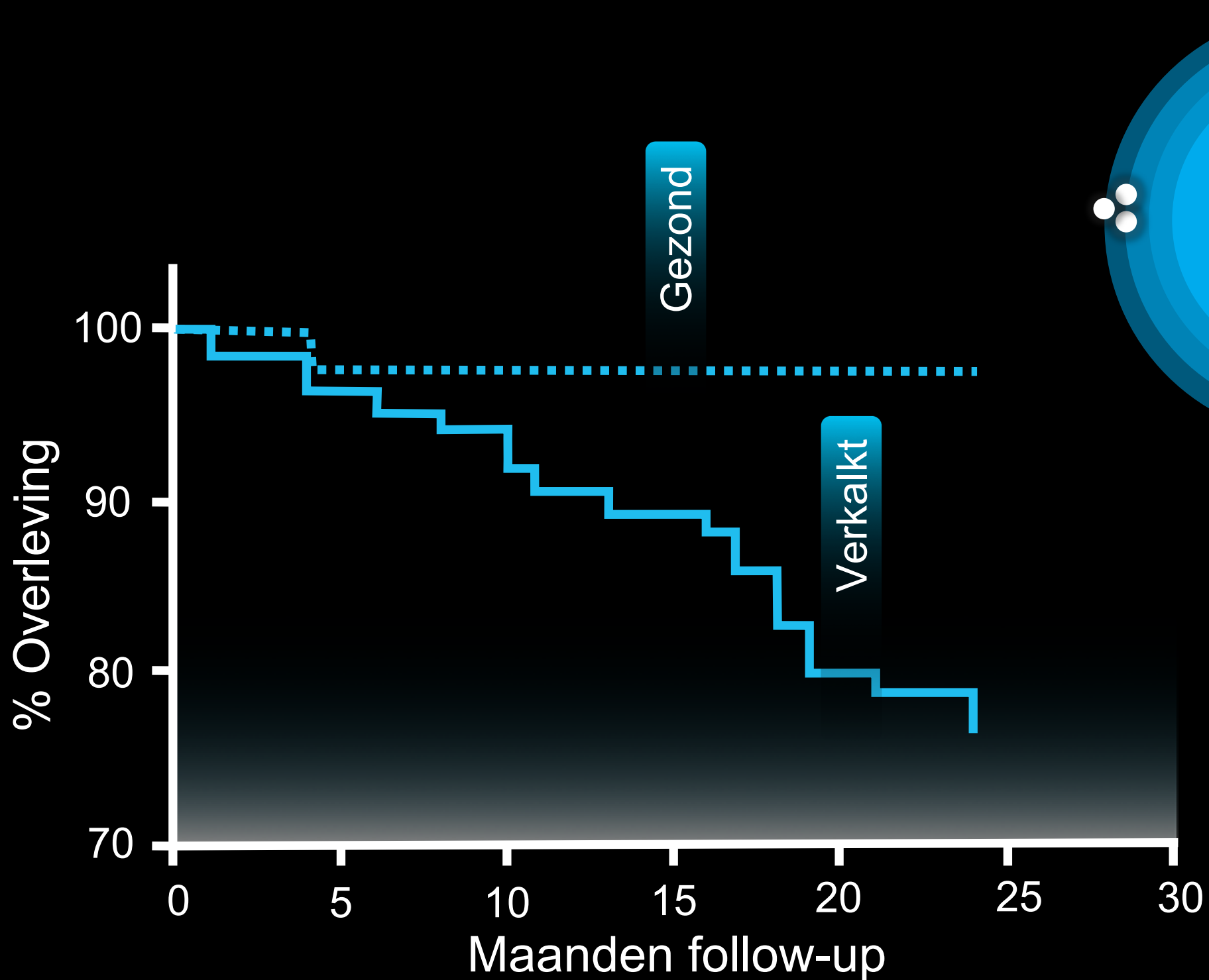

■ *Waarom zou je Mg^{2+} onderzoeken in nierziekte?*

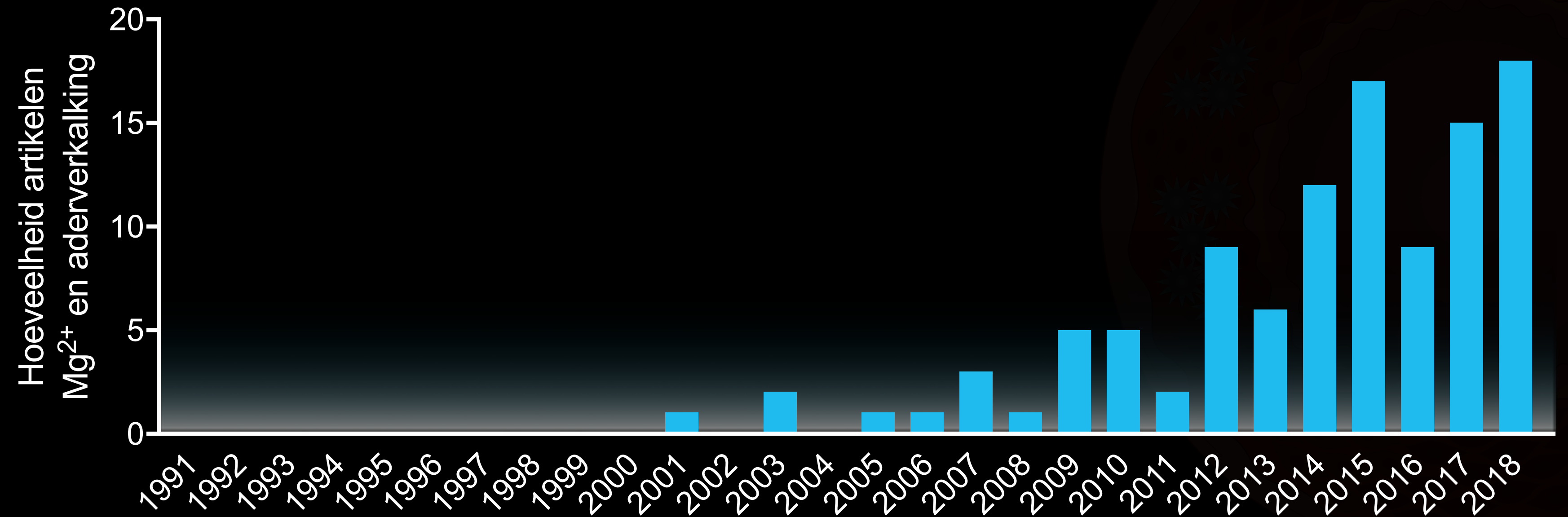

We verwachten belangrijke effecten op aderverkalking

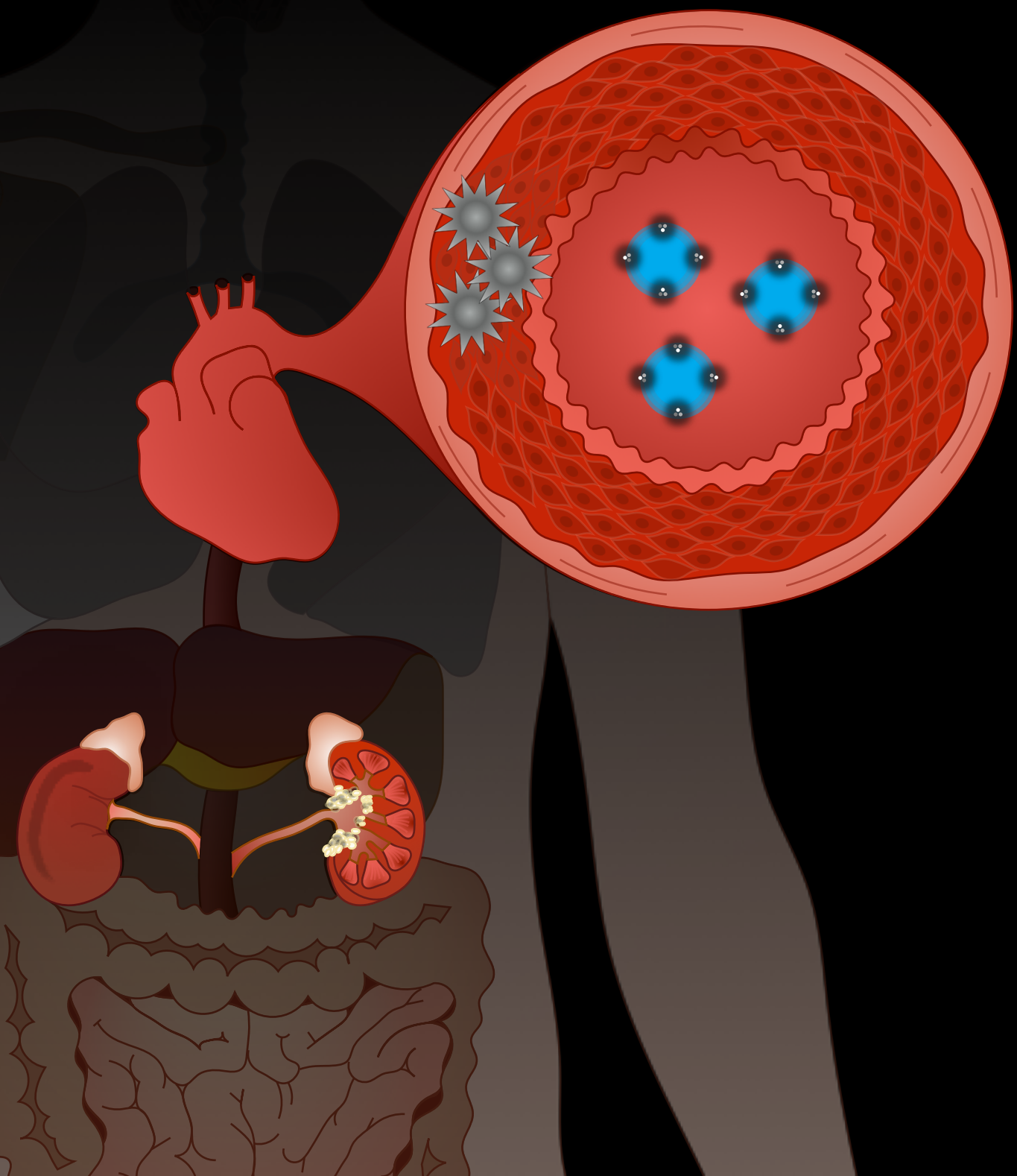

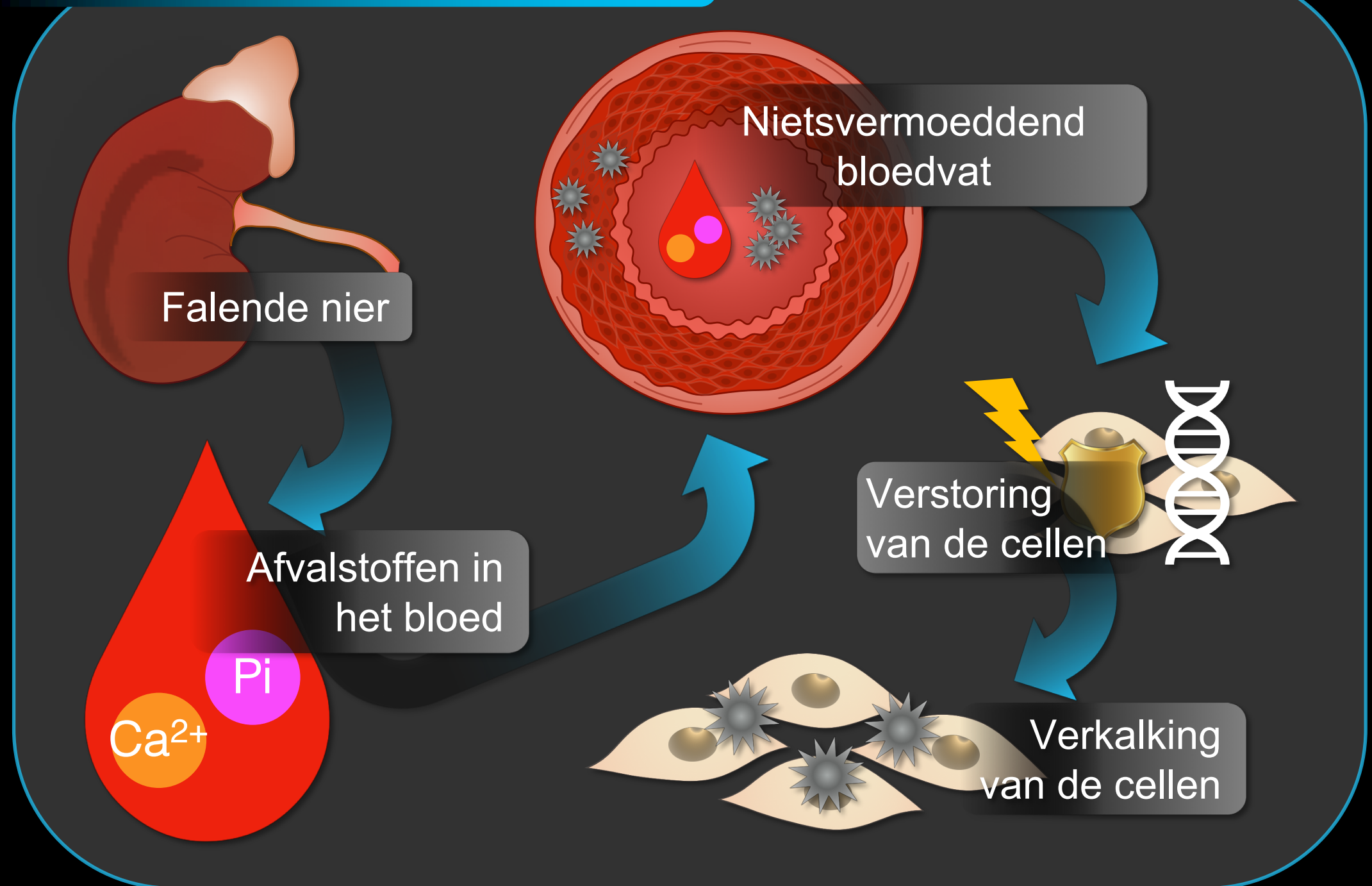
We verwachten belangrijke effecten op aderverkalking

■ Alles over aderverkalking in nierziekte

De hoofdrolspelers

Onderzoeksvragen: van minder naar meer complex

Is hoog Mg^{2+} dieet **preventief** tegen vaatverkalking?

Beïnvloedt Mg^{2+} **kristalvorming**?

Zijn er **nadelinge effecten** van Mg^{2+} gebruik tegen calcificatie?

Wat **doet** Mg^{2+} in de vaten met de **vaatcellen**?

Waar gaat Mg^{2+} heen?

Beïnvloedt Mg^{2+} **fosfaat** en calcium opname of uitscheiding?

Literatuurstudie

Wat weten we al en waar zitten de gaten?

Labonderzoek

Om alle processen uit elkaar te kunnen trekken

Cel onderzoek

Hoe werkt het in de vaten, wat zijn de mechanismen?

Dieronderzoek

Interventie met mogelijkheid tot weefselonderzoek

Hoog Mg^{2+} dieet in een muis met nierziekte

Hoe gaat dat in z'n werk, zo'n dieronderzoek?

Dieronderzoek
*Interventie met mogelijkheid
tot weefselonderzoek*

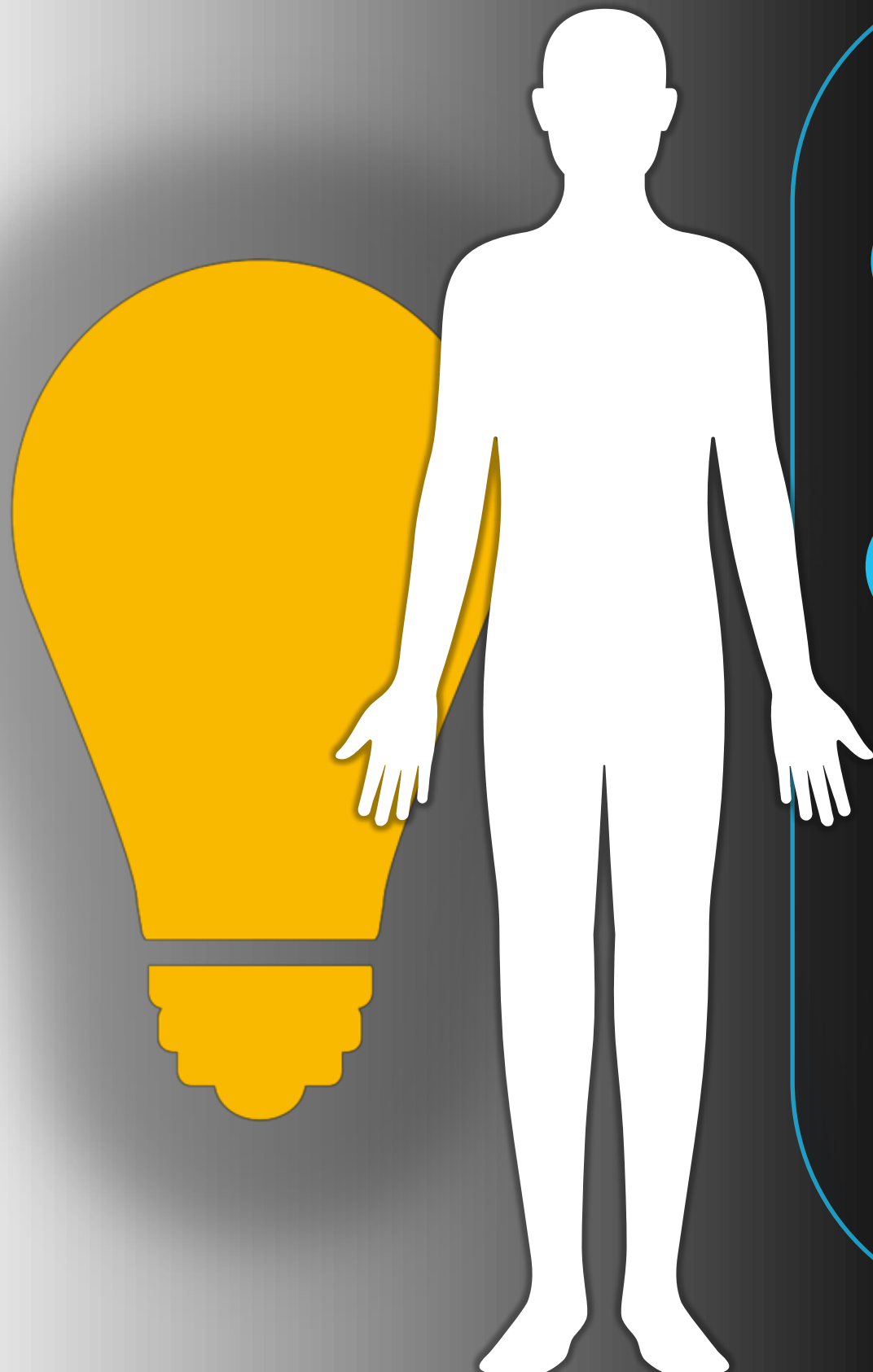
Een muis met nierziekte?

- ✓ Verstoorde hormoon en fosfaathuishouding, met ontwikkeling van aderverkalking
- ✓ Spontaan (geen operatie)
- ✓ Vergelijkbaar met patient

Intermezzo 3 – Hoe werkt dat, zo’n dierstudie?

1 Zeer strenge regelgeving

2 Nederlandse samenvatting van het plan

3 Welzijns terugkoppeling

4 Strikte monitoring dierenarts

5 Goed onderzoek, ervaring van groot belang

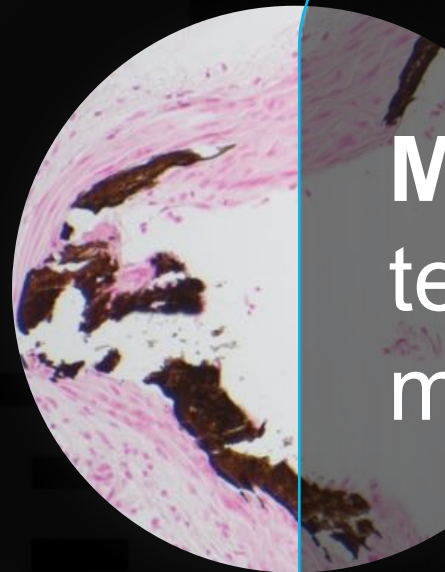
Niets gaat voor mijn muizen
6 *Ook privézaken niet*

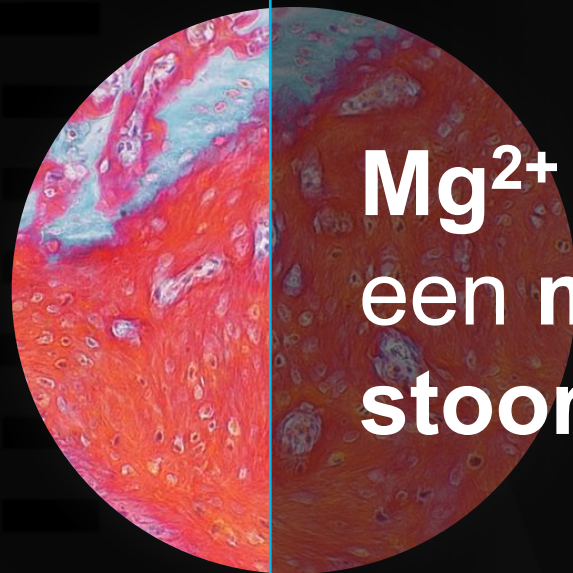

De effecten van Mg^{2+} : Het perstectief en mechanismen

Hoe kunnen we de effecten die we zien verklaren?

Mg^{2+} beschermd
tegen **verkalking** in
muizen met nierziekte

Mg^{2+} veroorzaakte
een **mineralisatie**
stoornis in bot

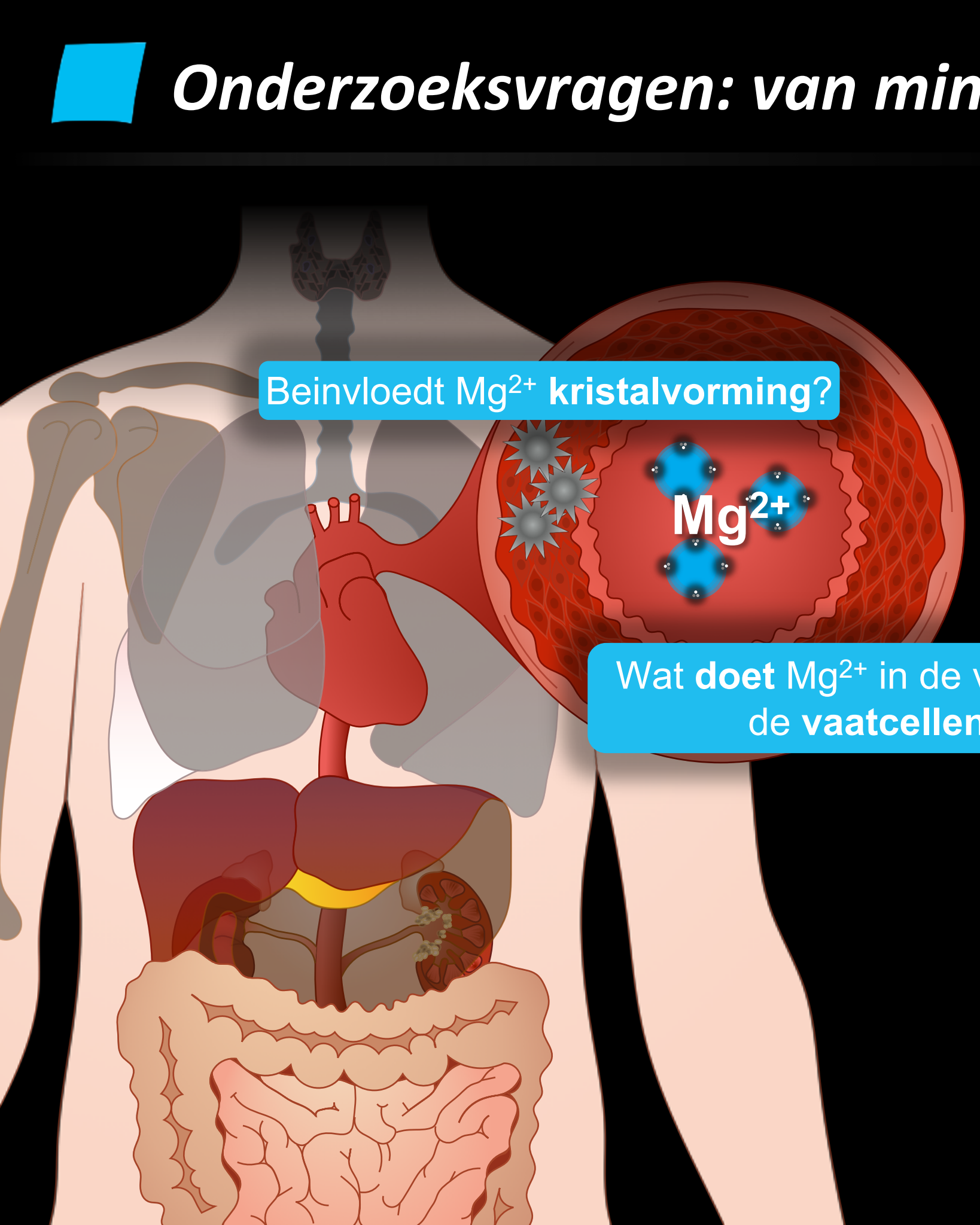

Labonderzoek
*Om alle processen uit
elkaar te kunnen trekken*

Cel onderzoek
*Hoe werkt het in de vaten,
wat zijn de mechanismen?*

Onderzoeksvragen: van minder naar meer complex

Beïnvloedt Mg^{2+} kristalvorming?

Wat doet Mg^{2+} in de vaten met de vaatcellen?

✓ **Broodnodig** voor aderverkalking
Zonder kalk, geen...

✓ **Gemeenschappelijk** bij verkalking van vaten en botten

Zou Mg^{2+} al deze effecten kunnen hebben door **kristalgroei tegen te gaan?**

■ Hebben we te maken met effecten op kristallen?

We kweken cellen uit de vaatwand, en verkalken ze in het lab

De cellen: wat doen ze?

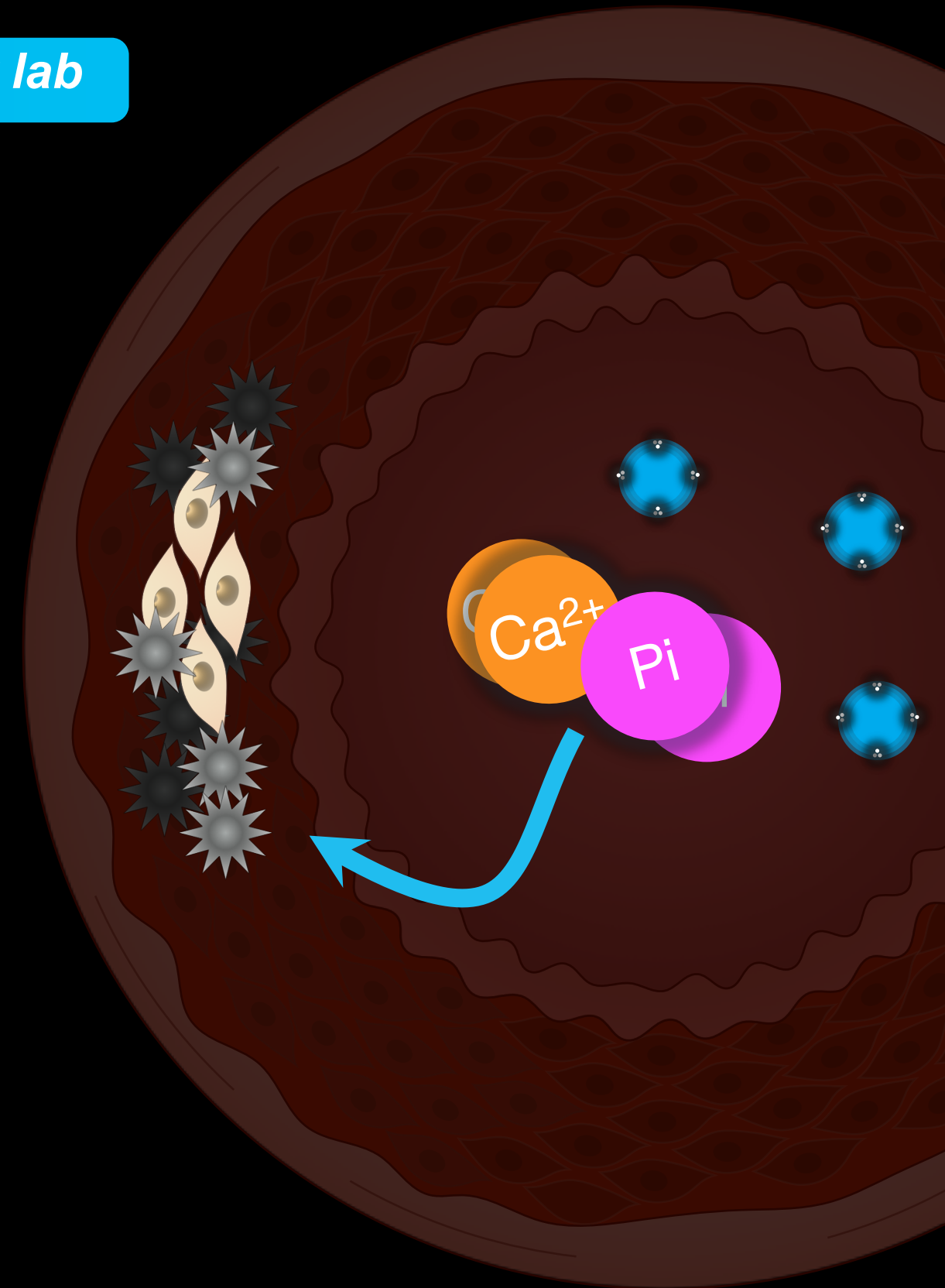
De kweekvloeistof (voeding)

Cellen

+8 dagen

Wat is het effect van Mg^{2+} ?

Verkalkte cellen

■ Hebben we te maken met effecten op kristallen?

We kweken cellen uit de vaatwand, en verkalken ze in het lab

De cellen: wat doen ze?

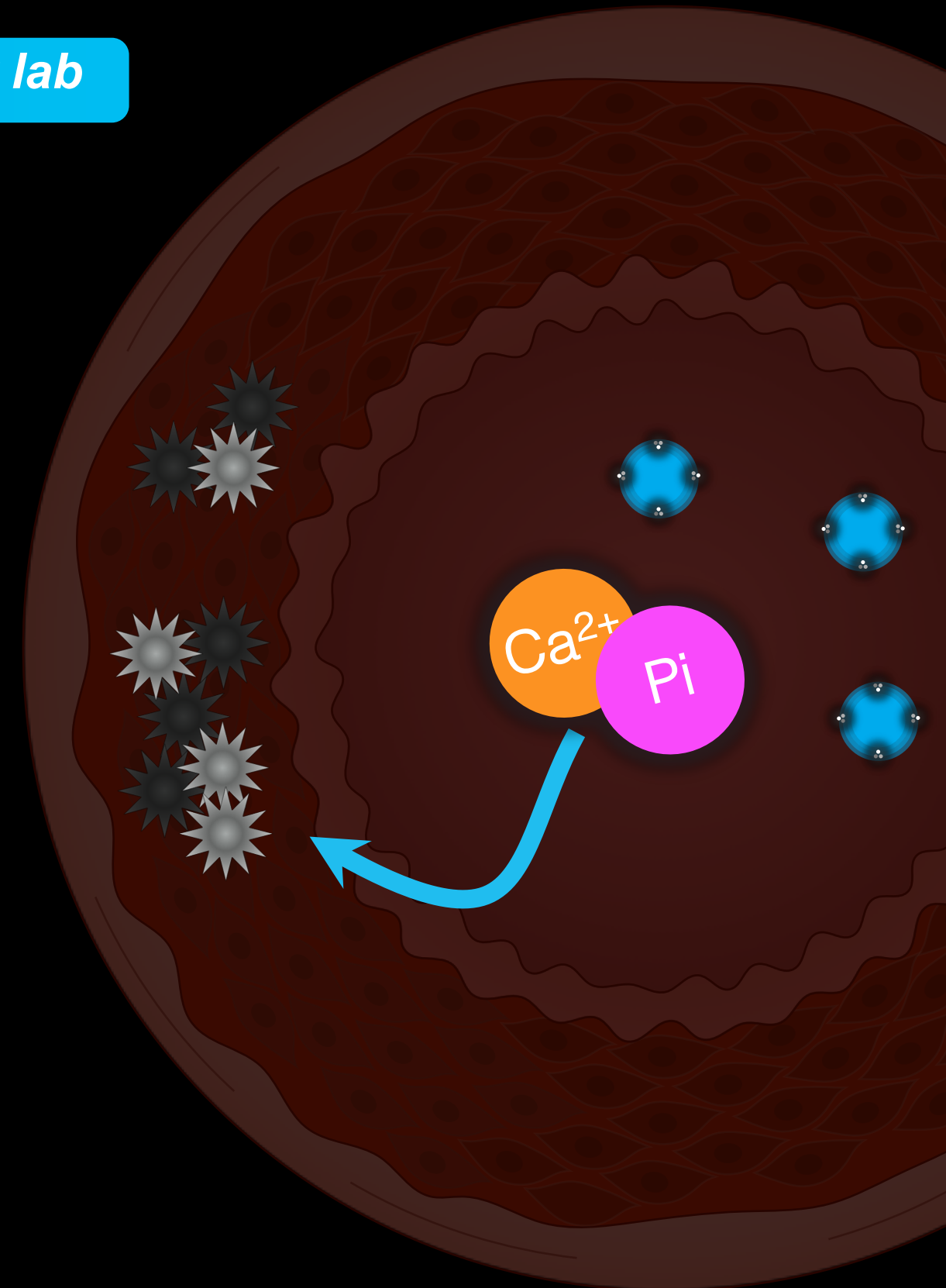
De kweekvloeistof (voeding)

Cellen

+ 4 dagen

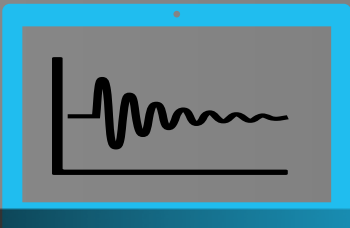
Wat is het effect van Mg^{2+} ?

Verkalkte cellen

Intermezzo 5 – Hoe onderzoeken we kristallen?

Röntgen straling
"Reflectie"

Elk Kristal
Een eigen fingerprint

Ca^{2+}

Pi

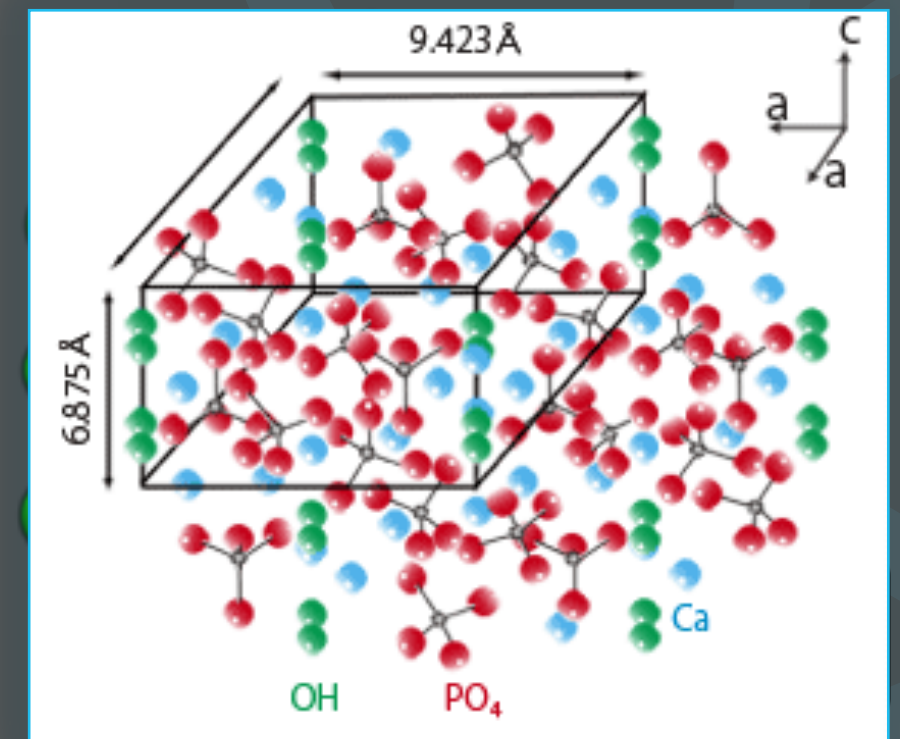
In detail
Kristal-opbouw

Keukenzout

Het eenvoudigste kristal

Na

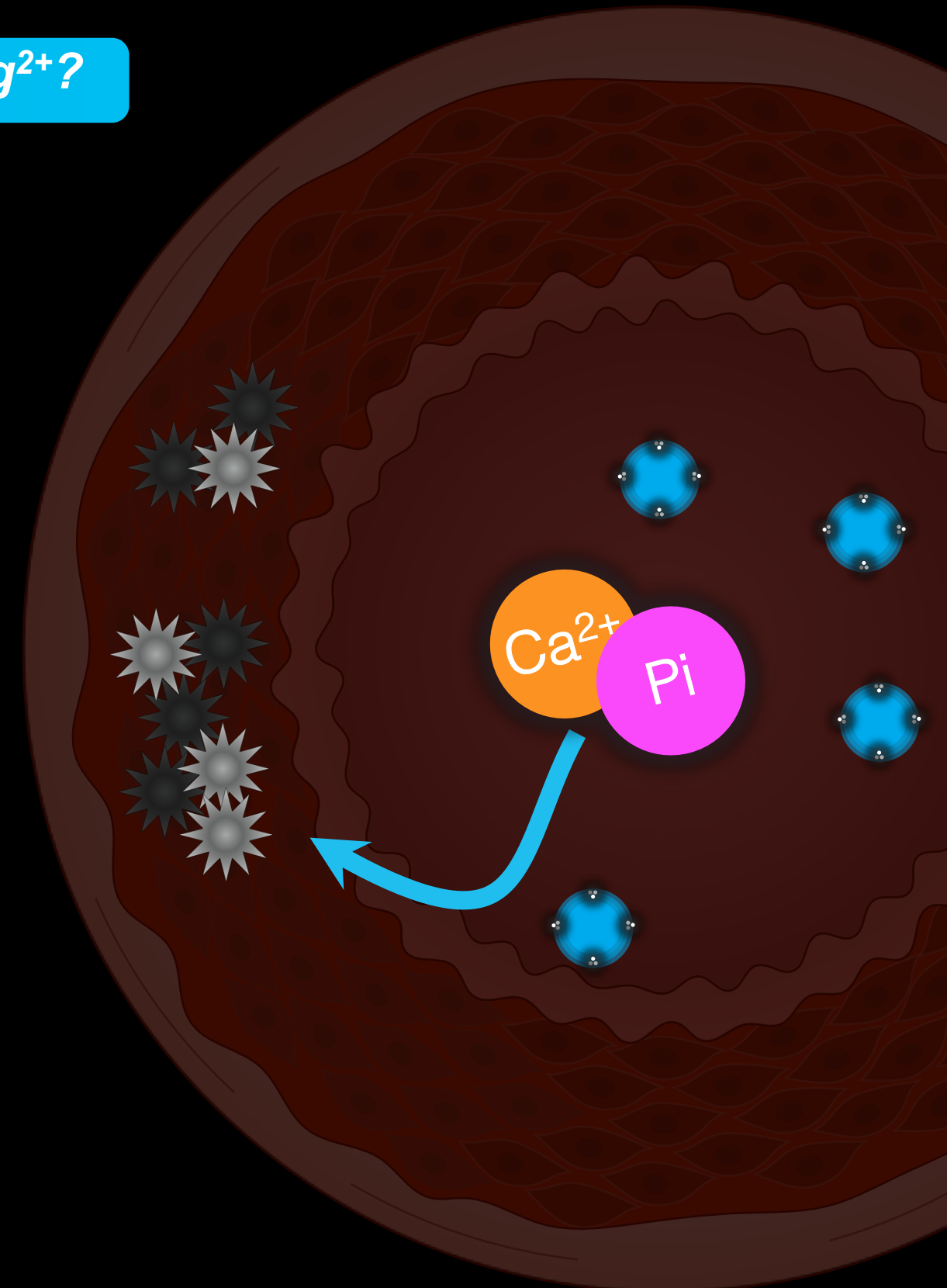
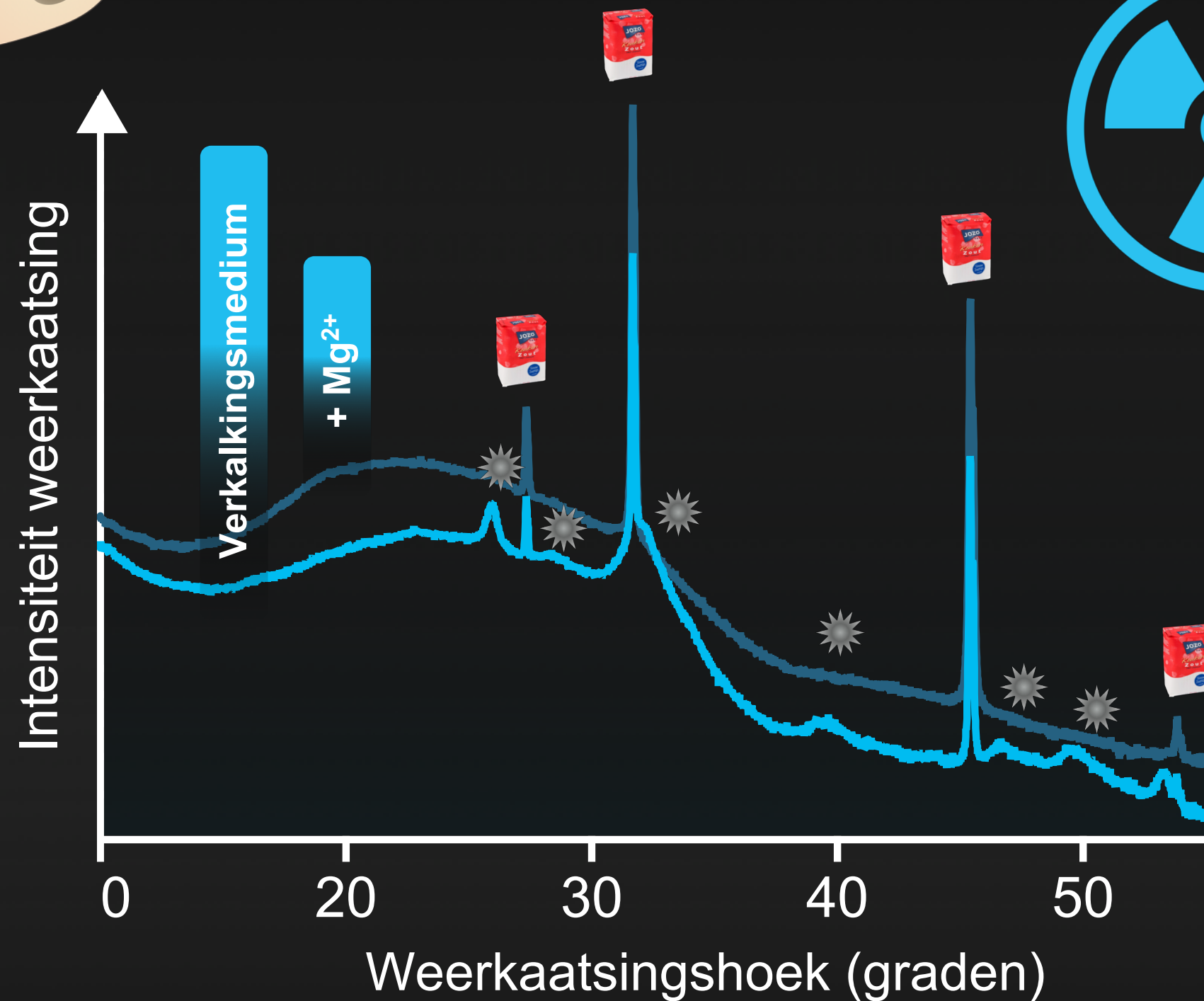
Cl

■ Hebben we te maken met effecten op kristallen?

Het nabootsen van kristallen in vaatvervalsing, wat doet Mg^{2+} ?

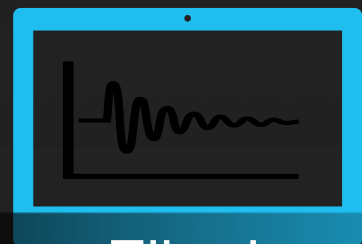

■ Hebben we te maken met effecten op kristallen?

Het nabootsen van kristallen in vaatverkalking, wat doet Mg^{2+} ?

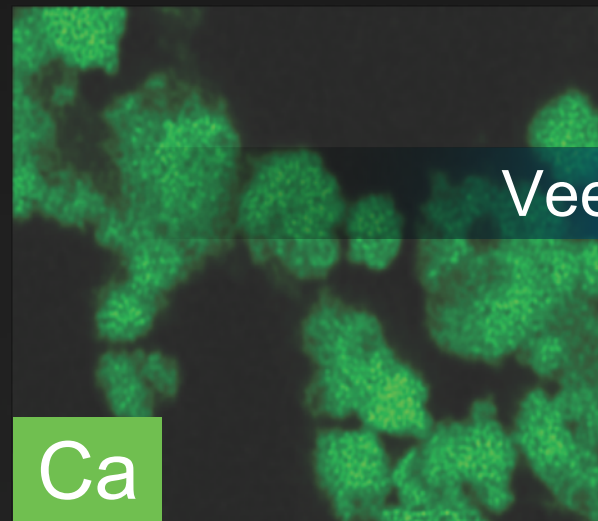
Electron
Microscoop

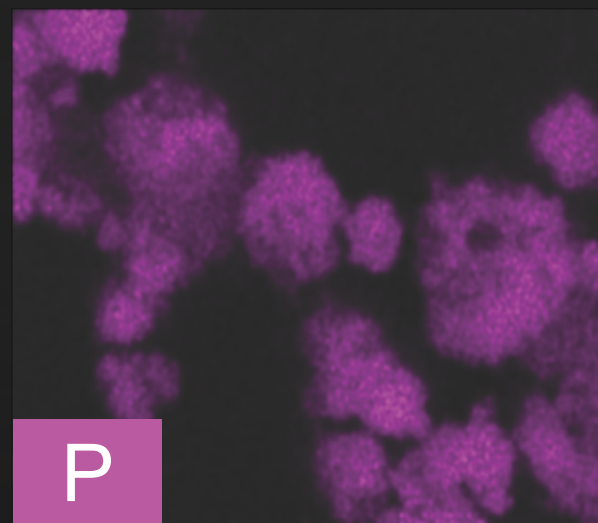
Elk element
Een eigen fingerprint

Verkalkte cellen
Kristalvorming

Veel 'kalk'

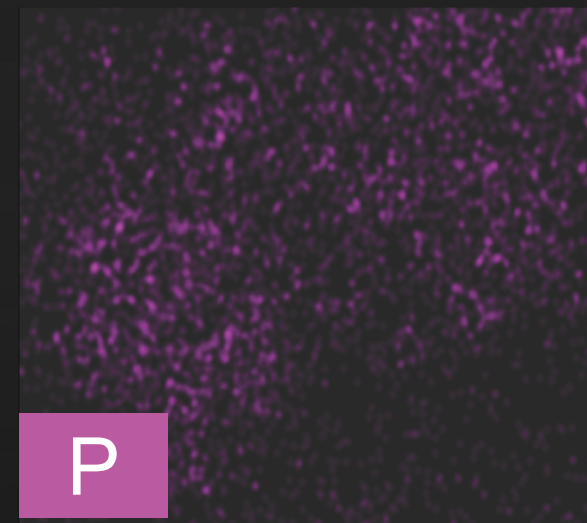

P

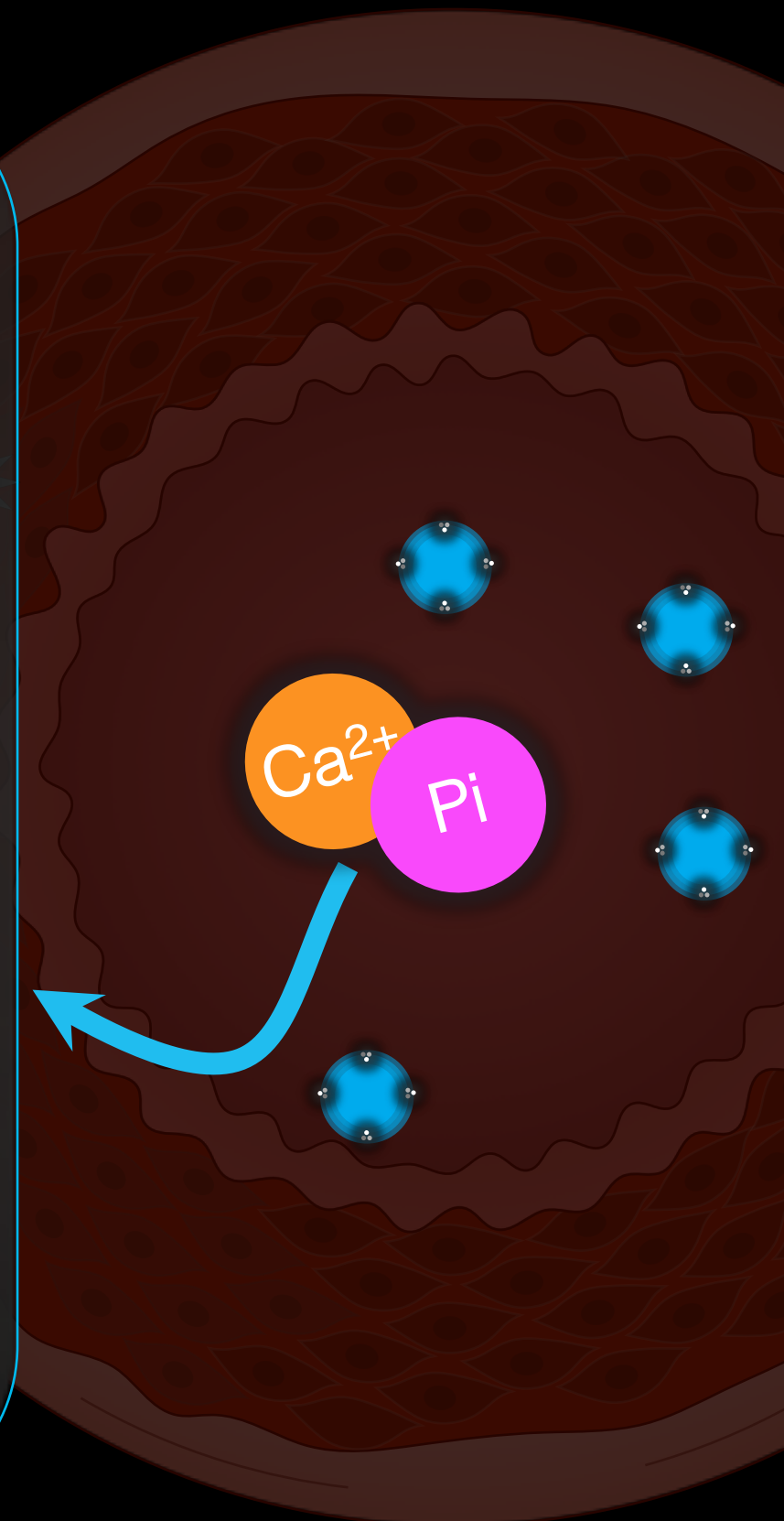
+ Mg^{2+}
Geen kristalvorming

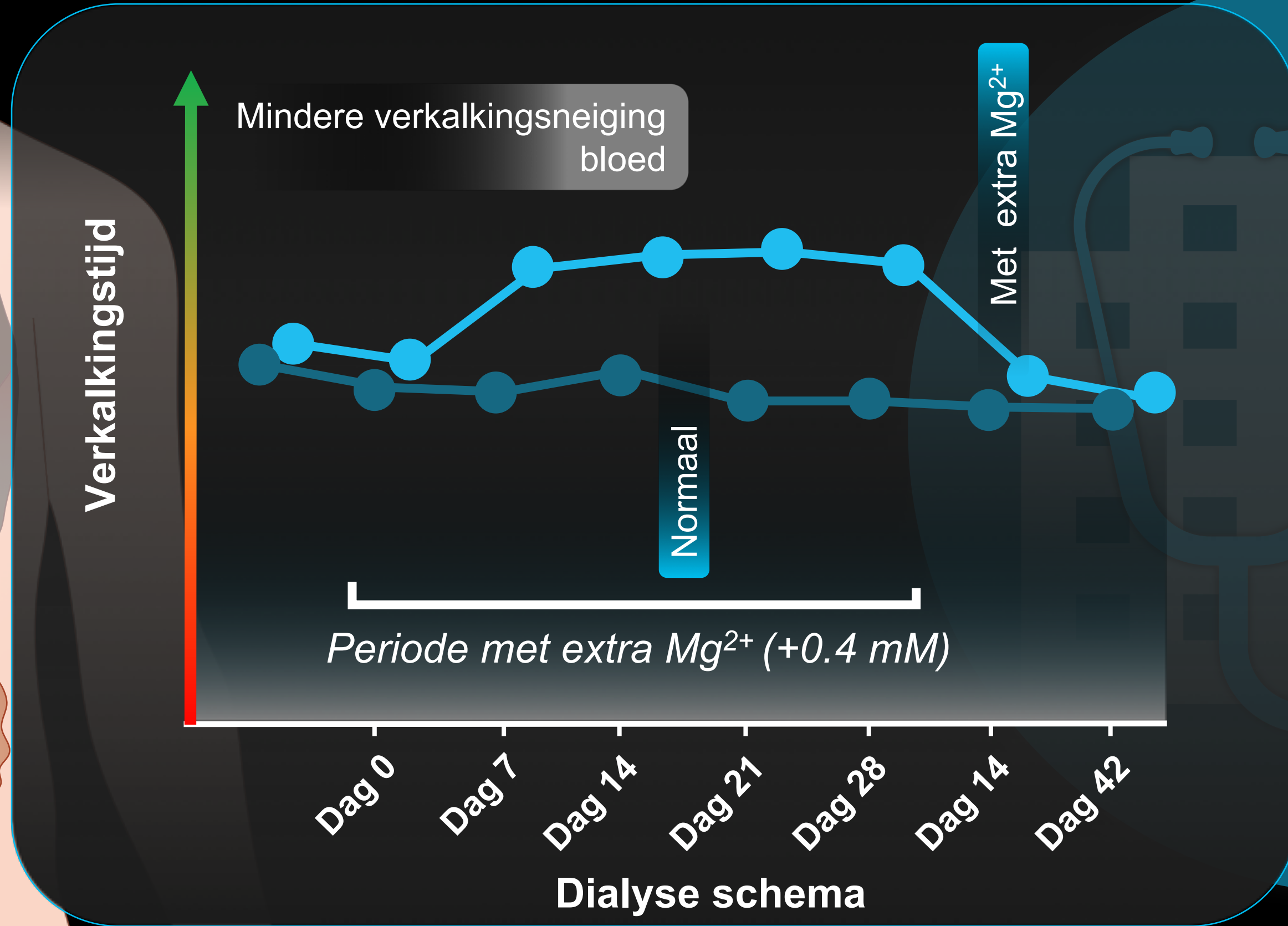
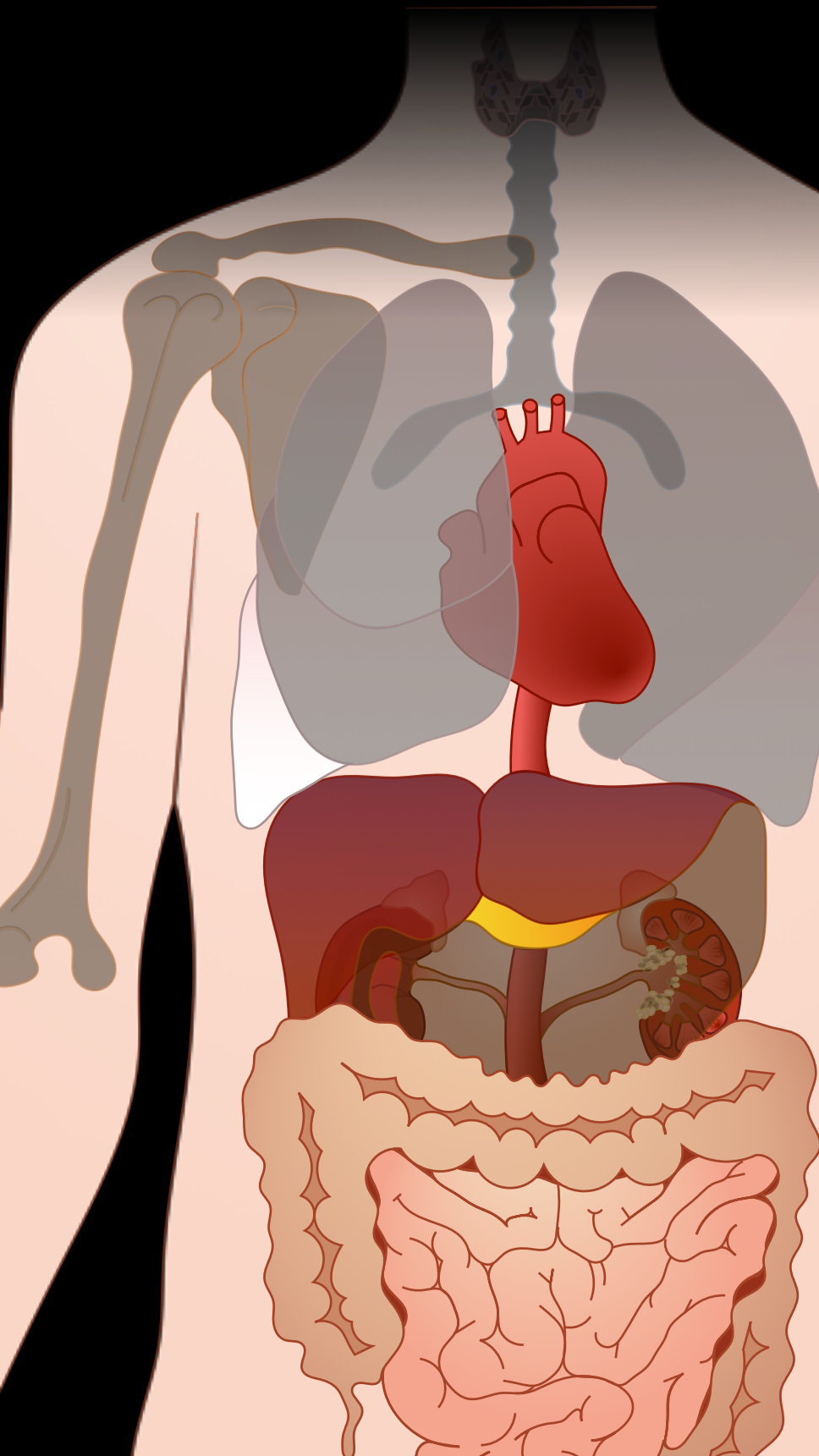
Weinig 'kalk'

P

■ Weer terug naar de patiënt

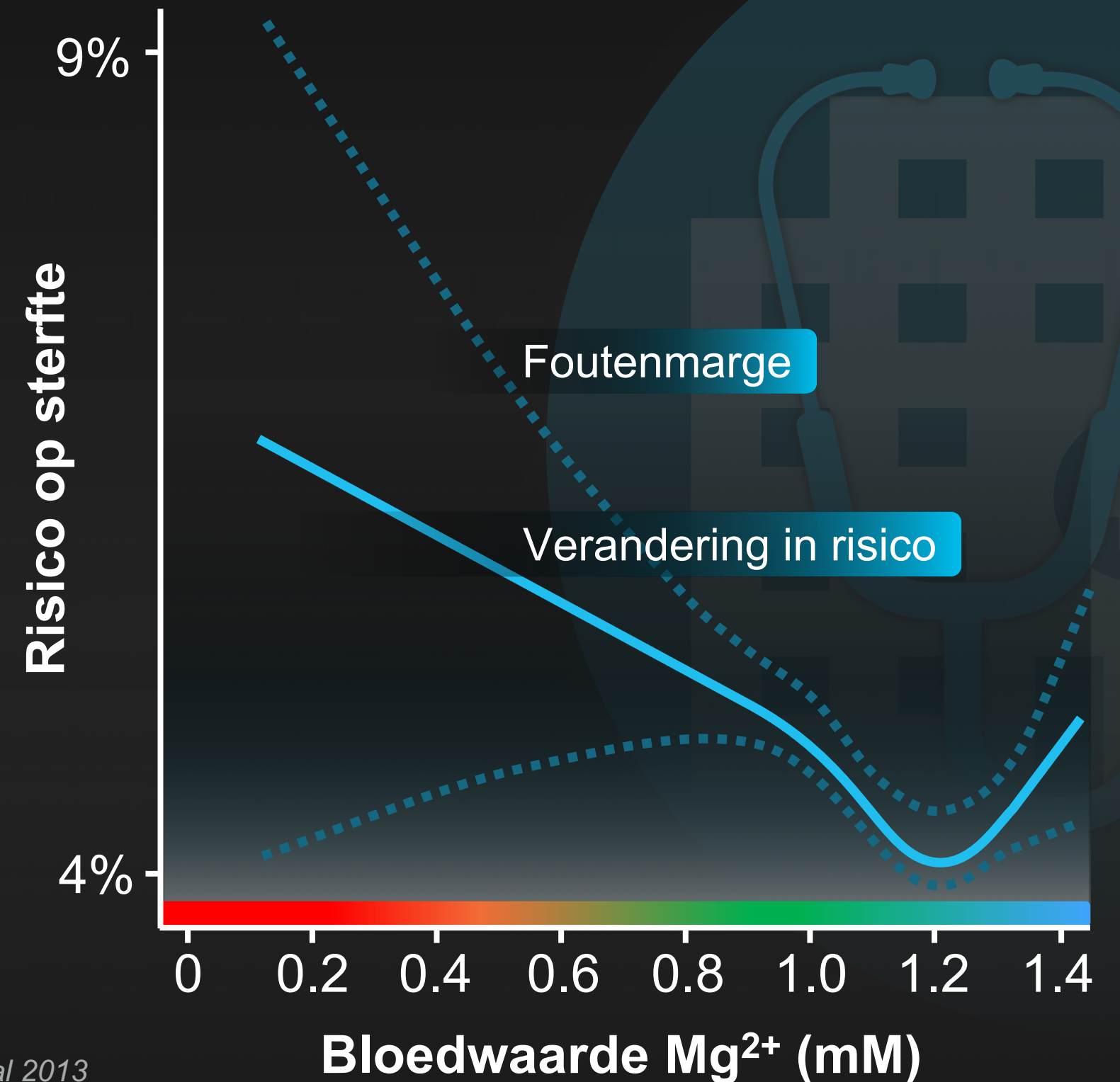

■ Is Mg^{2+} de oplossing voor alles?

Ontbrekende **kennis**

Belangrijke **risico's?**

Mg^{2+} kan het **niet alleen**

 Bedankt voor uw aandacht!

Radboudumc

Afdeling Fysiologie

Jeroen de Baaij

Annelies Smit

Caro Overmars-Bos

Niki Leenders

Joost Hoenderop

René Bindels

anique.terbraake@radboudumc.nl

Amsterdam Cardiovascular Sciences

Marc Vervloet

Afdeling Klinische Chemie

Nathalie Bravenboer

Huib van Essen